

Studiranje u Švicarskoj

Izbor studija

Svi oni koji žele studirati ali su nesigurni pri izboru studija, mogu potražiti stručnu pomoć u za to predviđenim savjetovalištim. Mladi će tamo dobiti korisne informacije koje će im pomoći pri donošenju konačne odluke. U tim savjetovalištim se po potrebi provode testovi ("Studienwahlcheck") pomoću kojih se utvrđuju sposobnosti i interesi budućih studenata. Testove pripremaju i provode stručne osobe. Mogu ih, dakako, napraviti i sami učenici. Naći će ih na ovim mrežnim stranicama: www.studienwahlcheck.ch ili explorix.ch.

Novčana potpora

Roditelji su obvezni uzdržavati i novčano pomagati svoju djecu dok ne steknu prvu strukovnu naobrazbu. To može biti zanat, neka viša škola ili studij. Ako dijete nakon završetka zanata ili studija, želi učiti i drugi zanat ili studij roditelji ga u tom slučaju mogu, iako nisu obvezni, nastaviti uzdržavati i novčano pomagati. Postoje okolnosti kada roditelji nisu obvezni niti se mogu prinuditi na novčano uzdržavanje djece ni tijekom stjecanja prvog profesionalnog stupnja. Riječ je o situacijama kada roditelji ne zarađuju dostatno ili imaju više djece koja bi željela studirati. U takvim slučajevima može se tražiti stipendija ili pozajmica od kantona. Sve informacije u svezi te problematike mogu se dobiti u općinama mjesta stanovanja, a nerijetko i u samim školama i sveučilištima. Veoma je važno pravodobno prikupiti pouzdane informacije i držati se zakonskih okvira i vremenskih odrednica. Zahtjev za stipendiju treba poslati najmanje 3 do 4 mjeseca prije početka nastave. Podnositelj zahtjeva za stipendiju mora svojoj pismenoj molbi priložiti pisani dokaz da roditelji nemaju dostatna primanja da bi mogli svoju djecu novčano uzdržavati tijekom školovanja. U kantonu Aargau, primjerice, te se informacije mogu dobiti na mrežnoj stranici: www.ag.ch/stipendien. Na stipendije se ne plaća porez.

Plaćanje AHV/IV/EU doprinosa

Studenti koji rade plaćaju doprinose za starosno osiguranje (AHV/IV/EU) izravno preko svoga poslodavca. Studenti koji ne rade spomenute doprinose moraju uplaćivati od 1. siječnja godine u kojoj navršavaju 21 godinu života. Riječ je o minimalnom godišnjem iznosu od, primjerice, Fr. 503.- za 2021/22 godinu. Preporučljivo je prijaviti se kantonalnoj službi socijalnog osiguranja u mjestu studiranja prije 21. rođendana. Studenti koji samo povremeno rade i ne uplate minimalni godišnji doprinos moraju nadoplatiti AHV doprinose do tog minimalnog godišnjeg iznosa. Tako će, primjerice, student koji je preko poslodavca uplatio Fr.300.- za AHV/IV/EU tijekom godine, nadoplatiti još Fr. 203.-. Tko pak ne uplaćuje doprinose od navršene 21 godine, to može naknadno učiniti, **Naknadno uplaćivanje AHV/IV/EU doprinosa je moguće za 5 posljednjih godina i to računajući unatrag od trenutka prijave.** Studenti koji ne uplaćuju propisane doprinose tijekom studija, izlažu se riziku da im starosne mirovine budu manje. Studenti svoju zaradu moraju prijaviti kao dohodak poreznoj upravi. Iako je svaki student slučaj za sebe, ipak se može načelno reći da je, uz redovit studij, moguće raditi 20% što, dakako ovisi o tome kako pojedinac izlazi na kraj sa svojim obvezama, o organizaciji rada i učenja, a pakatkada i o izboru i vrsti studija.

Stanovanje

Više nije pravilo da mladi tijekom studija stanuju sa svojim roditeljima. Daleko češći slučaj je da iznajme negdje sobu ili stan s kolegama ili prijateljima. Kada više osoba stanuje zajedno u jednome stanu, javlja se pravna poteškoća glede ugovora o stanovanju. U tom slučaju nude se dvije zakonske mogućnosti.

- Prva mogućnost je da jedan student unajmi stan na svoje ime, a da se drugi vode kao njegovi podstanari. U tom slučaju on je odgovoran, kako za uredno plaćanje stanarine stanodavcu, tako i za svu moguću štetu u stanu.
- Druga mogućnost je tzv. "Solidarmietenschaft", prema kojoj svi stanari supotpisuju ugovor o najmu stana. U ovom potonjem slučaju stanodavatelj može tražiti naplatu stanarine pojedinačno od svakog stanoprimatelja u slučaju neplaćanja stanarine ili štete u stanu. Ovdje je također važno naglasiti da, u slučaju da žele otkazati stan, otkaz moraju svi potpisati. Sve do tada moraju plaćati stanarinu.

Ovdje se dodatno javlja problem u svezi osiguranja "**Haftpflichtversicherung**". Ukoliko student stanuje kod kuće ili u nekom drugom gradu gdje je prijavljen kao "Wochenaufenthalter", tada se u pravilu ne mora zaključivati posebno osiguranje, jer je osiguran preko obiteljske polise. Međutim, ako student tijekom studija radi, ili tijekom školskog dopusta ima neki posao kojim zarađuje više od "džeparca", tada bi trebao zaključiti posebno osiguranje. Te pojedinosti je najbolje provjeriti na početku studija u osiguravajućem društvu svojih roditelja, jer i tu ima velikih razlika od osiguranja do osiguranja.

Praktikum

Uobičajeno je da studenti za vrijeme studija odrađuju svoj praktikum u nekoj tvrtki. Na kraju odrađenog praktikuma mu je poslodavac dužan dati svjedodžbu u kojoj bi trebalo stajati kako je student radio i ponašao se tijekom vremena provedena u tvrtki.

Polaganje ispita

Za studente je ključno pitanje polažu li redovito ispite ili ne. Ukoliko student nije zadovoljan rezultatima ispita, može uložiti žalbu. Pri tome treba imati na umu da podnositelj žalbe, u slučaju njezina negativnoga ishoda, sam snosi troškove žalbenoga postupka. Praksa pokazuje da se žalba obično ne isplati ako je student nezadovoljan samo dobivenom ocjenom. Većina sveučilišta naime ima organizirane pravne službe za pomoć studentima u takvim slučajevima, pa je preporučljivo najprije se obratiti tim službama.

Valentina Matolić/08.2021